

KULTURI, Z MEDIJI VRED, PA BRCO!!

Ne da bi našteval negativna presenečenja, ki jih je do sedaj lansirala naša vlada tako znotraj slovenskega prostora kot tudi v mednarodnem okolju, pa vendarle ne morem mimo zadnjega vladinega izjemno arogantnega odnosa do slovenskih medijev. Konkretno: ministrstvo za kulturo je lansiralo novo zakonodajo o medijih, ki je zaradi svoje vsebine povzročila zgražanje ne-le medijev samih, temveč širše slovenske javnosti. Pri tem ne smemo mimo evidentnega namena predlagatelja, in sicer, da na diktatorski način onemogoči udejanjanje normalnega poslanstva medijev do objektivnega informiranja državljanov iz vseh sredin našega življenja. Pa kaj res ni članom vlade, zlasti pa tvorcem vsebin znotraj ministrstva za kulturo jasno, da s takimi zakoni kršijo ustavne pravice državljanov Slovenije. In svoboda medijskega delovanja omogoča prav to pravico. Če parafraziram Shakespeara, potem je «nekaj gnilega» v tem ministrskem resorju.

Ker so stališča protestnikov pred parlamentom jasna, se bom osredotočil na zame pomembno dejstvo o kvaliteti kadrovanja v omenjenem ministrstvu. In vedno so bili in bodo kadri nosilci dobrega in slabega. Pri tem se bom naslonil na aktualen članek novinarka Melite Forstnerič Hajnšek, ki ga je napisala že v mesecu aprilu t.l., in ki nosi naslov »Kako bo svetoval Mitja Iršič«. Namreč, nisem dojel, da je možno, da aktualna vladna politika postavlja na položaj svetovalca za odnose z javnostmi v Ministrstvu za kulturo gospoda Mitjo Iršiča, ki je s svojimi predhodnimi izjavami o kulturi, citiranimi v tem članku, jasno nakazal, da je zanj kultura tretjerazredna zadeva v naši družbi. Že samo njegova misel, ali je res neizbežno, da morajo davkoplachevalci sponzorirati kulturo, presega toleranco do takšnega stališča. Dalje, njegova stališča v dolgem citatu, ki ga je avtorica prispevka umestila v kontekst te vsebine, kaže na njegov negativen in podcenjujoč odnos do slovenske kulture, saj po njegovi sodbi celo romani in gledališke predstave ter "moreče predvidljive instalacije" demonizirajo potrošništvo in globalizacijo. Kako predrzno in brezsravno je njegovo razmišljanje o tem, da umetnost, torej umetniki "naberačijo" denar od davkoplachevalcev, ne da bi denar dobili na trgu, kajti po njegovi sodbi vse javne investicije v umetnost imajo po navadi izgubo.

Ustavimo se za trenutek pri strokovni opredelitvi funkcije, ki so jo zaupali gospodu Iršiču na Ministrstvu za kulturo. V strokovnem smislu so odnosi z javnostmi eden od štirih komunikacijskih kanalov, ki jih ima na razpolago sleherna institucija, torej tudi omenjeno ministrstvo, da z ustreznimi informacijami in predlaganimi ukrepi ustvarja pozitivno predstavo (image) o instituciji in vsebini njenega dela v njenem okolju. Drugi kanal komuniciranja je oglaševanje, ki okolju sporoča informacije o konkretni storitvi (v našem primeru kulturni) ali izdelku in se izvaja s pomočjo določenih medijev. Tretji kanal je osebno komuniciranje s široko plejado metod komuniciranja. In četrti kanal je pospeševanje prodaje storitev in/ali izdelkov z ustreznimi metodami pospeševanja. Usklajenost delovanja vseh štirih komunikacijskih kanalov omogoča v končni fazi ustrezno kvaliteto zadovoljevanja potreb porabnikov, v našem primeru potreb po kulturnih "produktih". Ni težko ugotoviti, da delovanje omenjenih kanalov komuniciranja ni možno brez aktivnosti posameznih medijev.

Torej, gospod Iršič ima pomembno pozicijo svetovalca odnosov z javnostmi na Ministrstvu za kulturo, ki naj v družbenemu okolju ustvarja pozitivno predstavo o kulturi nasploh. Sprašujem se, kako lahko svetovalec za odnose z javnostmi svetuje odločevalcem na različnih ravneh v omenjenem ministrstvu, če ima izrazito negativen odnos do kulture, kar je razvidno iz njegovih citiranih stališč, ministrstvo samo pa povsem negativen odnos do medijev. Ali nikomur na tem ministrstvu ni jasno, da so prav kulturniki obvarovali Slovenijo pred t.i. skupnimi jedri v bivši državi, kar bi lahko pripeljalo do nacionalne katastrofe. Kaj je že pozabljeno, kakšno vlogo so prav kulturniki imeli pri procesu osamosvajanja Slovenije? Očitno gospodu Iršiču in še komu na tem ministrstvu niso jasni kriteriji, kdo lahko opravlja tako pomembno nalogo, kot je svetovalec odnosov z javnostmi. Torej tudi z mediji. Kaj gre res za slepce, ki ne vidijo, kako so kulturniki s svojimi stvaritvami ponesli pozitiven image o Sloveniji v mednarodno okolje (gostovanja vseh vrst, razstave itd.). Maribor je bil npr. pred leti Evropska prestolnica kulture s stotinami kulturnih prireditev naših in tujih kulturnih ustvarjalcev, poročanje medijev pa je pri tem opravilo pomembno kulturno poslanstvo, ki ga ne bi mogli, če bi bil sprejet zakonski trojček. In tu je nekdo na omenjenem ministrstvu, ki kulturi deli klofute z leve in z desne, saj kulture ne vidi kot izjemno pomembnega ustvarjalnega vidika naroda kot celote.

Na Ministrstvu za kulturo očitno negirajo celo Aristotela, ki je pred več kot dva tisoč leti rekel: "Moč države je v ekonomiji in kulturi". Da, tudi v kulturi, ki ji omenjeni svetovalec v tem ministrstvu ne le obrača hrbet, temveč jo celo izničuje. Očitno pa ni edini, ki brca kulturo v kot, saj je intervencijski mega zakon pozabil na več sto kulturnikov, ki so praktično ostali brez preživetja. In sedaj naj bi »raztrgali« še medije in jih podredili svojim političnim interesom. Res nadvse »kulturna« gesta Ministrstva za kulturo!

Maribor, 19. 7. 2020

zasl. prof. dr. Dušan Radonjič